
БИЉАНА ТАСИЋ,
наставник разредне наставе

МАНАСТИРИ У СРБИЈИ

Шта је манастир?

Манастир је место где се живи монашким животом, у подвигу, посту, молитви, врлини, послушности и сиромаштву.

Манастири варирају по величини, полазећи од малих станишта у којима обитава само један монах, или у случају заједница све од појединачне зграде у којој живи један старији и два или три млађа монаха или монахиња, до огромних комплекса и имања са десетинама или стотинама монаха. Манастирски комплекс типично има већи број зграда, чиме су обухваћене црква, спаваоница, клаустер, рефекторијум, библиотека, купатило и амбуланта. У зависности од локације, монашког реда и окупације његових становника, комплекс може исто тако да обухвата широк опсег других зграда које омогућавају самодовољност и опслуживање заједнице. Тиме могу да буду обухваћени дом за немоћне, школа, и бројне пољопривредне и производне зграде као што су амбари, штале, ковачнице, или пивара.

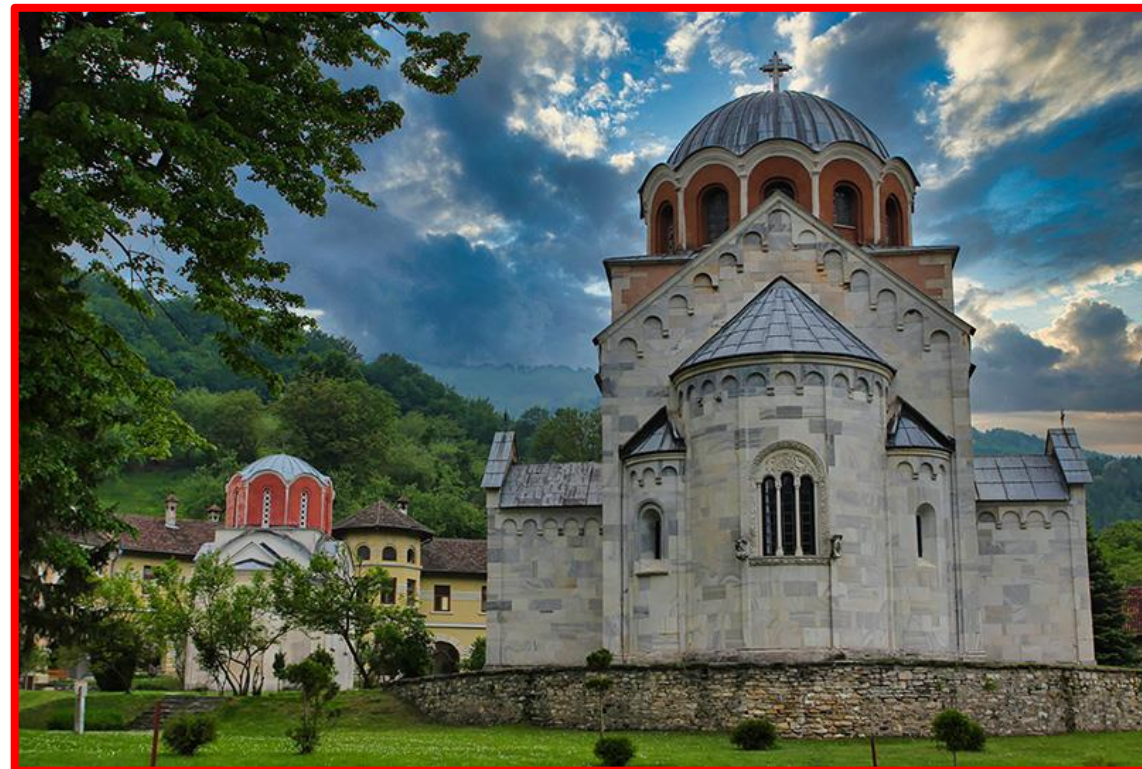
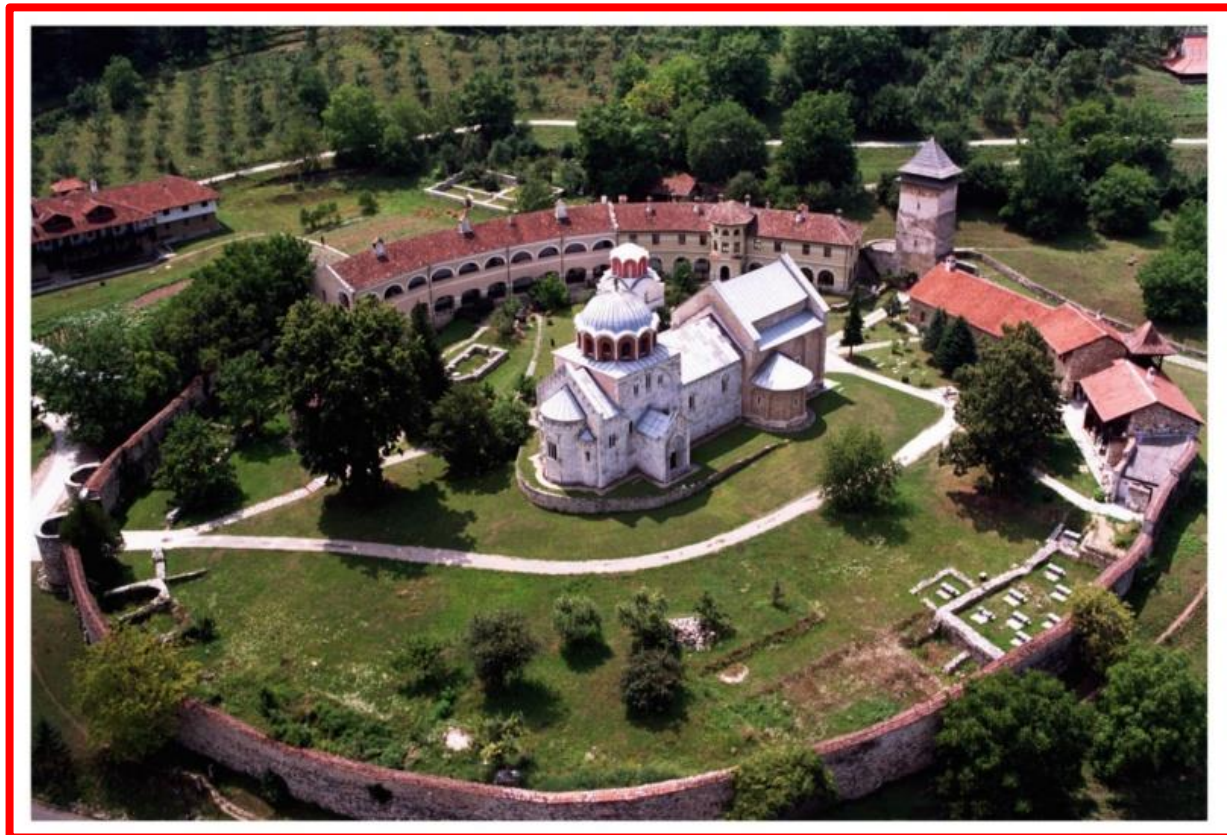
Манастири у Србији

Света места стара хиљадама година представљају најважније симболе српске националности, историје, традиције и вере. То су грађевине које су током векова биле најважнији стубови очувања и одбране, окупљања и одржавања онога што је посебно за Србију и њен народ. Осим њихове велелепности, задивљујуће архитектуре, икона, манастири су значајни и јер у њима леже мошти најважнијих личности српске историје, светаца, владара и стваралаца. Они су до данашњег дана очували своје редове, који су животе посветили Богу и који су ту да верницима пруже утеху и снагу за животне борбе. Њихов значај, величина и историја задивљују чак и оне који нису посвећени вери.

Неки од најзначајних манастира у Србији су:

- Студеница
- Жича
- Милешева
- Високи Дечани
- Грачаница

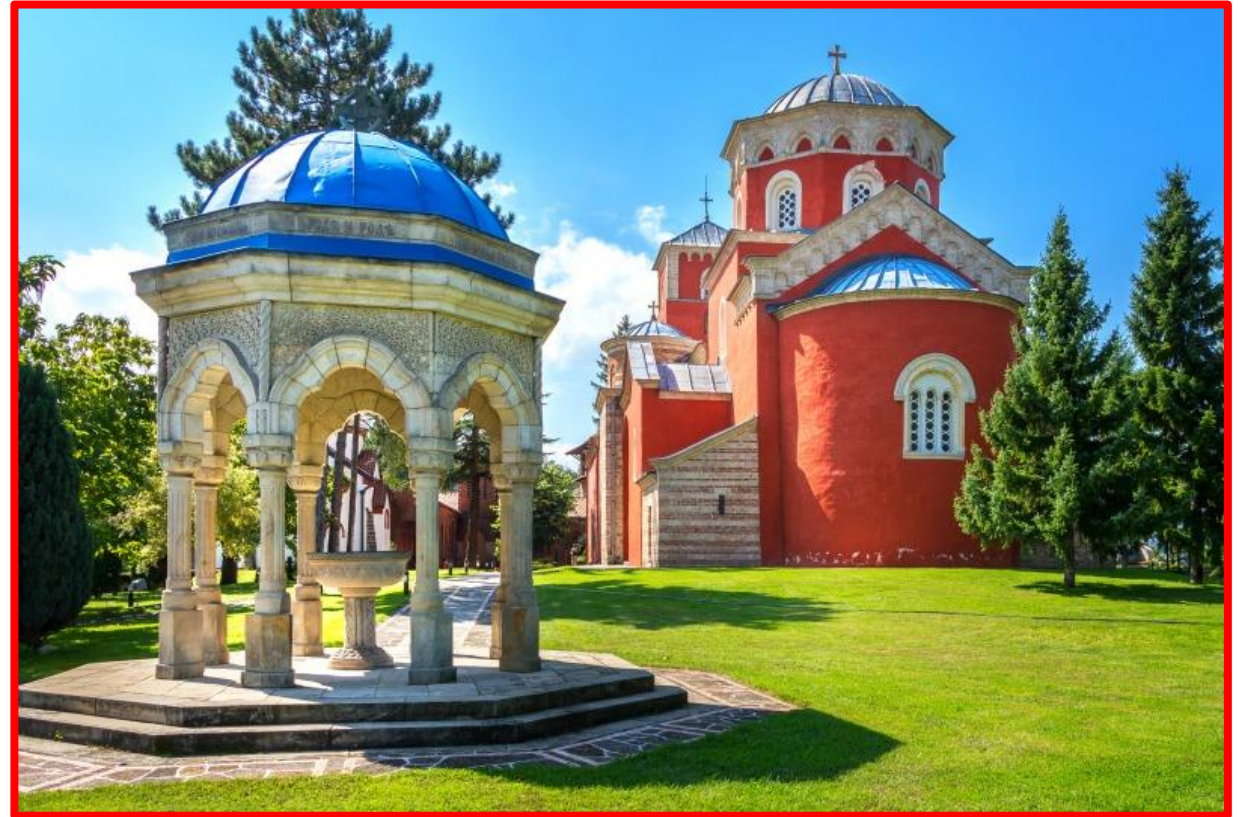
Манастир Студеница

Манастир Студеница

Верски објекат изузетне лепоте и важности за читав српски православни свет налази се на 60 километара од Краљева. Представља задужбину Стефана Немање, који ју је створио 1190. године. Студеница је посвећена Успењу пресвете Богородице, а значајан је из више разлога. Након мирења завађење браће, Сава Немањић је мошти свог оца пренео у Студеницу 1199. године, где и данас почивају. Осим њих, у Студеници се чувају и мошти Немањиних синова: Вукана и Стефана Првовенчаног. Сава је од овог манастира направио световни и културни центар средњовековне Србије, у њему је написао Студенички типик и уредио правила монашког живота у Србији. Студеница је позната и по томе што зидови манастира окружују 4 цркве: Богородичину, Краљеву, цркву Никољачу и још једну која је очувана само у темељима. Најлепше у Студеници јесу фреске из 13. и 14. века, као и начин градње, који се може описати као мешовити романтичко-византијски. Студеница је од 1986. године под заштитом УНЕСКО-а.

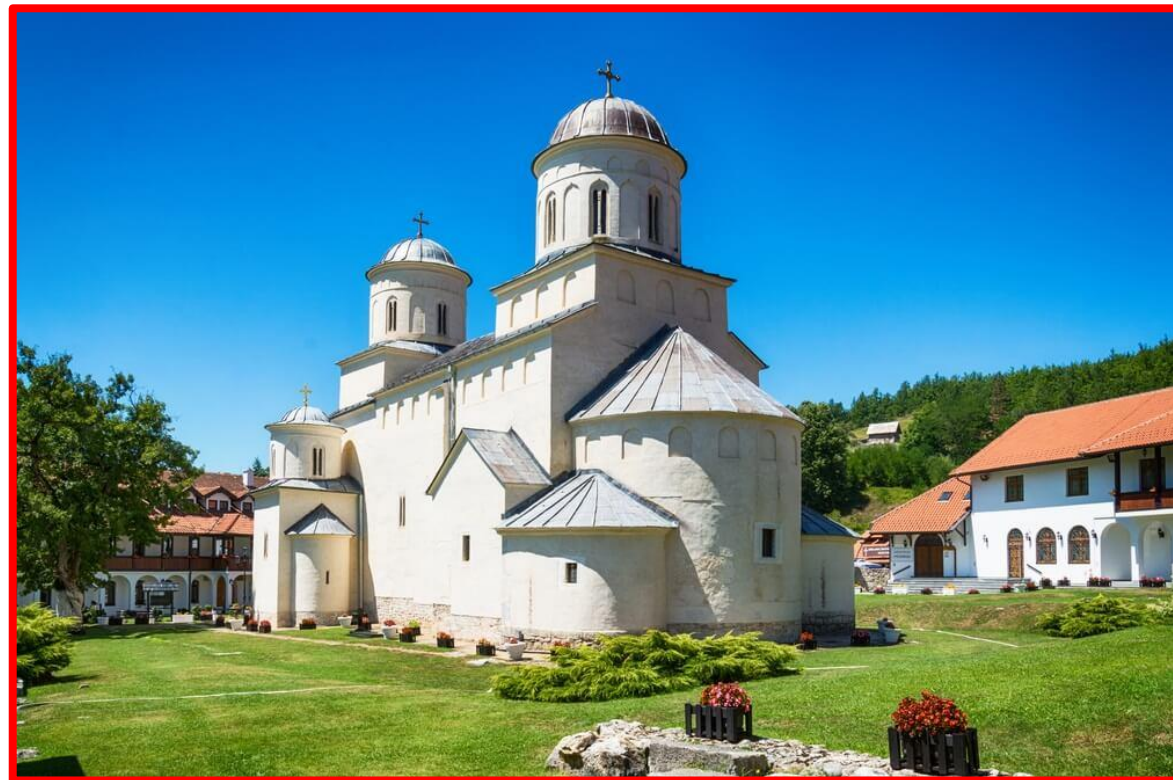
Манастир Жича

Манастир Жича

Седмоврата, чаробна верска грађевина, у коме је крунисано 7 српских краљева заузима високу позицију када је реч о најлепшим и најзначајнијим српским манастирима. Задужбина је Стефана Првовенчаног, који је у њој крунисан 1217. године. Жича је смештена на свега 6 километара од града Краљева, у једној од најлепших, плодноносних равница, што додатно утиче на лепоту манастира. Ипак, овакав положај је негативно утицао на очување цркве, те је она више пута рушена, и то од стране: Татара, Турака, Немаца. Коначну обнову је доживела 1987. године, када је враћен њен првобитни, средњовековни изглед. Како каже предање, назив седмоврата Жича је заслужила према томе што су након сваког крунисања на њој отворана по једна врата, кроз која је пролазио владар. Након тога су врата зазидана. Осим крунисања владара, манастир Жича је значајна и по томе што су у њој столовали српски патријарси. Њена велелепност и значај спонтано се осећају при самом уласку у ово свето место, које несумњиво заслужује да буде део сваке туре кроз овај део Србије.

Манастир Милешева

Манастир Милешева

Нешто јужније од Златибора, на 6 километара од уласка у град Пријеполје, смештен је један од најстаријих манастира у Србији. Милешева је задужбина краља Стефана Владислава, који је подигао ову верску светињу 1219. године. Лепота и вредност овог манастира задивљује и 7 векова после стварања, а она је потврђена и проглашавањем Милешеве за непокретно културно добро, споменик културе од изузетног значаја. Милешевска црква је изграђена у рашком стилу, у њој је крунисан Твртко Которманић, краљ Босне и Србије, у њој су до 16. века чуване мошти Светог Саве, а посебно је позната по својим предивним фрескама. Најпознатија међу фрескама свакако је Бели анђео, а издвајају се и Богородица из Благовести и ктиторска композиција са портретом краља Владислава. Манастир је отворен за посете сваким даном од 06 до 19 током лета и 08:30 до 17 часова у зимском периоду.

Манастир Високи Дечани

Фотопортрет / М. Бурдасовић

Манастир Високи Дечани

По иницијативи Светог Саве, а на основу удруженог дејства краља Стефана Дечанског и цара Душана Силног створен је један од најлепших српских православних манастира. Грађен је у првој половини 14. века, а коначно завршен 1335. године, када су насликане фреске. Налази се у предивној котлини Дечанске Бистрице, у месту Дечани, југозападно од Пећи.

Осим по својој необичној вредности и старини, Високи Дечани се, због своје бурне историје и напада које је преживео од стране муслиманског живља, претвара у симбол борбе и одбране од нечовечности и зла. Још давне 1692. године Турци нападају манастир како би га претворили у џамију, али се догодило чудо које их је у томе спречило. Сведок крваве историје на овим просторима Дечани остају и за време, цивилизованог, двадесет и првог века. Албанско становништво већ дуги низ година напада и покушава да разори овај свети храм, те да отме манастирско имање и уништи га. Нажалост, истинска заштита од ове пошести не постоји, те су Високи Дечани препуштени сами себи. Надамо се да ће његова снага, лепота и чудотворност успети да га одбране од нечовечних потеза.

Манастир Грачаница

Манастир Грачаница

Манастир Грачаница је подигнут 1321. године од стране краља Милутина, који га је посветио Успењу Пресвете Богородице. На основу предања, Милутин је подигао овај манастир у знак захвалности анђелу, који му се у сну јавио пред битку на реци Грачанки, рекавши да ће победити. Као и Високи Дечани, и Грачаница је проглашена за културно добро од изузетно значаја и због своје вредности заштићена законом. Манастир се налази у селу Грачаница, на десет километера од главног града Косова, Приштине. Већ двадесет година манастиром управљају игуманије, а од 2020. на његовом челу је Теодора.

Своју највећу славу Грачаница ће доживети у 14. и 15. веку, када је у њој живело неколико стотина монаха, који су од ње створили велики духовни центар и простор у коме су стварана велика уметничка дела. Након пустошења за време Турака, манастир је крајем 20. века постао средиште православних Срба на Косову, те се у њему организују стални скупови у циљу успостављања нормалног живота на овим просторима. Осим великог историјског и верског значаја, Грачаница поседује и изузетно вредне фреске, међу којима се истиче лик краљице Симониде, Милутинове жене, као и родослов династије Немањић.

Ово је само део светиња које Србија поседује и које вековима чувају особеност и традицију српске православне вере. Надамо се да је овај мој избор бар делом приказао богатство и лепоту српских манастира и инспирисао вас да организујете обилазак светиња и лично се уверите у њихову величину. Ови манастири дефинитивно спадају у најбоља места за одмор у Србији.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!!!